

Justyna Kaźmierczak*

Uniwersytet Szczeciński

INNOWACYJNOŚĆ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA TLE POLSKI

Streszczenie

Województwo zachodniopomorskie jest regionem charakterystycznym na mapie Polski. Mimo że sąsiaduje z takim liderem innowacyjności, jak Niemcy, ma doskonały dostęp do morza i jest obszarem w Polsce o najlepiej rozwiniętym sektorze MŚP w ujęciu ilościowym, to – niestety – jest słabe pod względem innowacyjności i efektywności. Celem artykułu jest przedstawienie charakterystyki województwa zachodniopomorskiego na tle Polski pod kątem innowacyjności MŚP.

Słowa kluczowe: województwo zachodniopomorskie, MŚP, innowacyjność

Wprowadzenie

Innowacje to temat dziś bardzo popularny. Niemal z każdej strony można usłyszeć, że ktoś lub coś jest innowacyjne. Szczególnie często takie określenia odnoszą się do przedsiębiorstw, które uważają się za innowacyjne, choć w istocie ich

* ORCID: 0000-0001-8707-6777, e-mail: justynakazmierczak91@tlen.pl.

działalność może mieć bardzo mało wspólnego z procesem innowacji. Nie podlega dyskusji, że współcześnie innowacje odrywają kluczową rolę w rozwoju organizacji i w osiągnięciu przez nie upragnionej przewagi konkurencyjnej.

Innowacje są coraz częściej postrzegane jako środki przyspieszenia wzrostu gospodarczego, a co za tym idzie – przekłada się je na zwiększenie dobrobytu narodów. W rezultacie innowacje stają się kluczem do przyszłej pomyślności. Z kolei z ekonomicznego punktu widzenia odgrywają ważną rolę w funkcjonowaniu przedsiębiorstw.

Badanie Globalny Barometr Innowacji GE dotyczące także Polski (Jankowska, 2013) wskazało, że w Polsce innowacyjność stanowiła najważniejszy cel przedsiębiorstwa – 96% badanych była zdania (wynik o 5 pkt wyższy niż średnia globalna), że innowacyjność ma dla nich strategiczne znaczenie (52% – bardzo wysokie znaczenie strategiczne, 44% – dość wysokie znaczenie strategiczne)¹. Na podstawie tego samego badania zdiagnozowano, jakie czynniki warunkują skuteczne wdrażanie innowacji. Polscy przedsiębiorcy za najważniejsze uznali rozwój nowych technologii (86%), zrozumienie klientów i przewidywanie rozwoju rynku (84%), zarządzanie i podejmowanie ryzyka (82%).

Województwo zachodniopomorskie jest regionem charakterystycznym na mapie Polski. Mimo że sąsiaduje z takim liderem innowacyjności, jak Niemcy, ma doskonały dostęp do morza i jest obszarem w Polsce o najlepiej rozwiniętym sektorze MŚP w ujęciu ilościowym, to – niestety – jest słabe pod względem innowacyjności i efektywności. Celem artykułu jest przedstawienie charakterystyki województwa zachodniopomorskiego na tle Polski pod kątem innowacyjności MŚP.

1. Teoretyczne ujęcie tematyki innowacji

Tematyka innowacji staje się coraz popularniejsza, nie dziwi zatem fakt, że powstaje także wiele definicji precyzujących to zjawisko. Definicje innowacji wynikają często z obranej przez dane przedsiębiorstwo strategii, stąd różnorodność

¹ Badania zrealizowano na zlecenie GE przez firmę Strategy One w okresie od 22 października do 5 grudnia 2012 r. Polegały one na przeprowadzeniu telefonicznych wywiadów, którymi objęto 3100 dyrektorów wyższego szczebla z 25 krajów. Wszyscy respondenci byli bezpośrednio zaangażowani w procesy innowacyjne w swoich przedsiębiorstwach. Zajmowali stanowisko wiceprezesa lub wyższe, a 28% stanowili dyrektorzy najwyższego szczebla.

w obrębie zdefiniowania innowacji. Wspólny dla większości z nich jest element nowości.

Tabela 1. Przegląd definicji innowacji

Autor	Definicja
GUS	Wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), lub procesu, nowej metody organizacyjnej bądź nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy albo stosunkach z otoczeniem
P. Drucker	Innowacja to specyficzne narzędzie przedsiębiorców. Środek, dzięki któremu wykorzystują zmiany jako szanse dla różnych interesów lub usług
A. Harman	Wprowadzenie do gospodarki istotnie ulepszonych, nowych produktów lub procesów produkcji
T. Edison	Innowacja to więcej niż nowy, dobry pomysł. To proces wykorzystania go w praktyce
Ph. Kotler	Innowacja to jakiegokolwiek dobro, usługa, pomysł, które jest postrzegane przez kogoś jako nowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Baruk (2002), s. 55; Drucker (1992), s. 36; Grudzewski, Hejduk (2000), s. 138–140; MNiSW (2008), s. 48; Schumpeter (1960), s. 104.

Innowacje to nowy produkt bądź usługa powstała w wyniku procesu innowacyjnego, realizowanego przez uprzednio wybrane do tego celu osoby.

Przedsiębiorstwo, które jest w stanie tworzyć innowacje, pozyskiwać je oraz absorbować, jak również zdobywać informacje o rozwiązaniach innowacyjnych, nazywane jest przedsiębiorstwem innowacyjnym (Tylżanowski, 2012, s. 95–96), przy czym należy zaznaczyć, jakimi cechami powinno charakteryzować się przedsiębiorstwo innowacyjne. Cechy te to:

- prowadzenie prac badawczo-rozwojowych,
- przeznaczanie relatywnie wysokich nakładów finansowych na B+R,
- systematyczne wdrażanie nowych rozwiązań naukowo-technologicznych,
- znaczący udział nowości w wartości produkcji w cenach sprzedaży,
- ciągłe wprowadzanie nowości na rynek (Tylżanowski, 2012, s. 95–96).

W obecnej rzeczywistości rynkowej innowacyjność jest decydującym czynnikiem wzrostu atrakcyjności towarów i usług, dlatego innowacje powinny być wprowadzane zarówno w przedsiębiorstwach z długim stażem na rynku, jak i w przedsiębiorstwach dopiero na niego wchodzących.

Wpływ na innowacyjność polskich przedsiębiorstw mają różnego rodzaju determinanty nazywane także uwarunkowaniami, bodźcami, impulsami. Najczęściej jednak determinanty rozumiane są jako czynniki powodujące określone działania lub wyznaczające coś (Tokarski, 1980, s. 148). O wyborze określonego rodzaju innowacji może decydować dostępność czynników innowacji, jak również, a nawet przede wszystkim poziom skumulowanej w przedsiębiorstwie wiedzy, przyjmującej postać wiedzy naukowej bądź kapitału ludzkiego. Czynniki determinujące innowacyjność w przedsiębiorstwach mogą także rozwijać się poza przedsiębiorstwem, mamy wówczas do czynienia z czynnikami zewnętrznymi.

Badania empiryczne prowadzone w Polsce nad czynnikami innowacyjności przedsiębiorstw pokazują, że przedsiębiorstwa decydują się na podejmowanie działań innowacyjnych, biorąc pod uwagę zarówno warunki zewnętrzne, jak i własne możliwości oraz aspiracje (zob. m.in. Juchniewicz, Grzybowska, 2010; Klimek, 2015; Knauff, 2012; KPMG, 2013; Lewandowska, Kowalski, 2015; Matejun, 2015; Oleksiuk, 2012; Weresa, 2015).

Maria Romanowska proponuje następujący zestaw czynników innowacyjności:

- a) determinanty zewnętrzne:
 - czynniki bezpośredniego oddziaływania (ulgi podatkowe, preferencyjne kredyty, finansowanie projektów innowacyjnych przedsiębiorstw),
 - czynniki pośredniego oddziaływania (edukacja, nauka, zaplecze B+R, system podatkowy, prawo, system kredytowy),
 - czynniki sektorowe (natężenie konkurencji w sektorze, znaczenie zmian technologicznych, umiędzynarodowienie sektora);
- b) determinanty wewnętrzne: kreatywność, przedsiębiorczość, styl przywództwa, kultura organizacyjna, jakość kadry, system motywacyjny, sytuacja konkurencyjna przedsiębiorstwa, rodzaj strategii.

One wszystkie składają się na innowacyjność podmiotu, jego aktywność i dojrzałość (Romanowska, 2016, s. 30).

Zdaniem Romanowskiej, przedsiębiorstwa aktywne innowacyjnie podejmują działalność innowacyjną w wąskim zakresie i incydentalnie. Przedsiębiorstwa dojrzałe innowacyjnie prowadzą wielostronną systematyczną działalność, skupioną na wielu aspektach funkcjonowania przedsiębiorstwa, a działania innowacyjne są

ważnym elementem ich strategii rozwoju i konkurencji oraz istotnym czynnikiem sukcesu finansowego.

2. Materiały i metody

Za obszar badawczy przyjęto województwo zachodniopomorskie, natomiast podmiotem badawczym są przedsiębiorstwa MŚP. Artykuł oparty jest głównie na danych wtórnych, których krytyczna analiza doprowadziła do określonych wniosków zawartych w artykule. Dokonany przegląd literatury pokazuje teoretyczne aspekty problematyki innowacji zarówno w Polsce, jak i w Zachodniopomorskiem, natomiast dane statystyczne, zaczerpnięte głównie z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, mają na celu przedstawienie innowacyjności Zachodniopomorskiego na tle innowacyjności Polski.

Dodatkowymi źródłami danych były liczne raporty sporządzone przez cenione podmioty na całym świecie. Raporty te poruszają problematykę innowacji i pokazują jej istotę z punktu widzenia lokalnego oraz globalnego. Ponadto przytaczane są wyniki badań znamienitych naukowców, którzy zgłębiali tematykę innowacji w aspekcie regionalnym.

3. Innowacyjność MŚP w Polsce

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią podstawę gospodarki Polski (PARP, 2017, s. 5). W ciągu ostatnich dziesięciu lat produktywność polskich przedsiębiorstw wykazywała trend wzrostowy we wszystkich trzech kategoriach ekonomicznych: przychodach, wartości dodanej i produkcji przypadającej na jedną firmę. W latach 2008–2015 odnotowano wyraźny wzrost produktywności przychodów, produkcji i wartości dodanej, przy czym warto zaznaczyć, że małe przedsiębiorstwa stanowią 3% polskiego sektora przedsiębiorstw, a średnie 0,8% (PARP, 2017, s. 5).

Ze względu na specyfikę sektora MŚP stosowane w nim podejścia do innowacji, szczególnie w firmach małych, różnią się od tych wykorzystywanych w dużych przedsiębiorstwach.

W Unijnej Tablicy Innowacyjności za 2017 rok (Komisja Europejska, 2017) Polska, podobnie jak w poprzednim roku, została zaliczona do grupy krajów

doganiających. Znajduje się w grupie krajów, których poziom innowacyjności oscyluje poniżej średniej dla wszystkich krajów członkowskich objętych badaniem, z roku na rok jednak znacząco rośnie. Silne strony naszego kraju zostały powiązane z zasobami ludzkimi, inwestycjami przedsiębiorstw oraz wynikami gospodarczymi. Kwestie, które wymagają poprawy, to przede wszystkim konieczność zwiększenia powiązań między sektorem publicznym a prywatnym, przywiązywanie większej wagi do ochrony własności intelektualnej oraz konieczność zwiększenia liczby innowacyjnych przedsiębiorstw. W Tablicy zwrócono uwagę, że w ostatnich latach istotnie zwiększył się poziom finansowania, w tym wsparcie publiczne działalności innowacyjnej.

W 2016 roku Polska zajęła 39 miejsce na liście 128 najbardziej innowacyjnych gospodarek, awansując o siedem miejsc względem poprzedniego roku (według Global Innovation Index 2016). Wyższą pozycję w rankingu Polska zawdzięcza m.in. łatwości zakładania firm (awans o pięć miejsc), edukacji (awans o dwa miejsca), wydatkom na B+R w PKB (awans o trzy miejsca), zawartym umowom na rynku *venture capital* (awans o szesnaście miejsc), pracownikom z zaawansowaną technologicznie wiedzą (awans o cztery miejsca), artykułom naukowym (awans o dwa miejsca), kreatywności sektora ICT (awans o czternaście miejsc) (Maliszewski, Bernet, Kukulska, Kryńska, Pulnar, 2017, s. 4).

Jak podano w raporcie Smart Industry Polska 2018, mimo istnienia wielu barier ograniczających innowacyjność polskie przedsiębiorstwa przemysłowe z sektora MŚP inwestowały i nadal planują inwestować w rozwój technologiczny. Większość z nich podnosiła również kompetencje pracowników poprzez szkolenia, a jeszcze większy odsetek planuje podjąć takie działania w przyszłości. Rodzimi przedsiębiorcy oczekują od państwa w pierwszej kolejności zmniejszenia barier biurowych, zachęt podatkowych, a także dostosowania kształconych przez szkoły i uczelnie kadr technicznych do potrzeb współczesnego przemysłu (MPiT, Siemens, 2018, s. 11).

4. Innowacyjność MŚP województwa zachodniopomorskiego na tle Polski

Województwo zachodniopomorskie jest szczególnym obszarem na mapie Polski. Jest regionem bardzo charakterystycznym, co przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Charakterystyka województwa zachodniopomorskiego w kontekście europejskim, bałtyckim, krajowym oraz makroregionalnym

Kontekst europejski	Kontekst bałtycki
<ul style="list-style-type: none"> – „brama do Polski” od zachodu i północy, – obszar koncentracji terenów i obiektów cennych przyrodniczo o znaczeniu kontynentalnym, – obszar nakładania się na przestrzeni stuleci kulturowych wpływów pomorskich, niemieckich, szwedzkich i polskich, a także kompletnej wymiany ludności po 1945 roku, – region współpracy transgranicznej Polski, Niemiec, Szwecji i Danii, szczególnie w kontekście Szczecina – jednego z nielicznych wielkich europejskich miast nadgranicznych, – ważne ogniwo korytarza transportowego CETC_ROUTE65 łączącego Bałtyk z Adriatykiem, – obszar lokalizacji i oddziaływania Europejskiego Metropolitalnego Obszaru Wzrostu (MEGA), lecz słabego i zawdzięczającego swoją rangę łącznemu potencjałowi Szczecina i Świnoujścia, – miejsce, z którego zarządzana jest PŻM – trzecia w Europie co do wielkości tonażu flota trampowa 	<ul style="list-style-type: none"> – „brama do Polski” od strony Szwecji (częściowo) oraz Danii, – ważny port bałtycki (zespół portowy Szczecin–Świnoujście), – ważne ogniwo potencjalnego korytarza transportowego oraz pasma rozwojowego Łuku Południowego Bałtyku, – składnik cennego przyrodniczo pasa przybrzeży i pojezierzy południobałtyckich, – miejsce lokalizacji wielkiego miasta – Szczecina (największego pomiędzy Hamburgiem i Trójmiastem)
Kontekst krajowy	Kontekst makroregionalny
<ul style="list-style-type: none"> – „brama do Szwecji” (częściowo, bo konkuruje z Trójmiastem), – miejsce lokalizacji podstawowych portów narodowych (głównie ładunków masowych i pasażerów), – obszar wytwarzania surowców leśnych i rolno-spożywczych, – obszar wytwarzania żywności, – obszar wytwarzania energii elektrycznej i wybranych produktów przemysłowych (nawozy, meble, opony i in.) 	<ul style="list-style-type: none"> – miejsce lokalizacji Szczecina obok Wrocławia i Poznania jako jednego z trzech wielkich miast Polski Zachodniej, – ważne ogniwo współpracy nadgranicznej z Niemcami (np. Partnerstwo Odry, Polsko-Niemiecki Dom, Łuk Południowego Bałtyku itp.) oraz Skandynawią (np. Euroregion Pomerania, Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETS_Route65), – ważne ogniwo Łuku Odry jako fragmentu CETC_ROUTE65 oraz potencjalnej osi rozwojowej, – nośnik potencjałów istotnych dla rozwoju całej Polski Zachodniej w dziedzinach: transport i logistyka, turystyka i rekreacja, usługi medyczne i prozdrowotne, szkolnictwo wyższe i badania naukowe, energetyka, wytwarzanie żywności, oceanotechnika, wytwarzanie produktów przemysłowych o specjalistycznym charakterze

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dutkowskiego (2011), s. 4–5.

Tabela 3. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON w latach 2006–2016

Przedsiębiorstwo	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Polska										
Male (10–49)	147 393	150 128	154 833	159 705	161 550	160 851	146 489	145 425	146 926	147 124	148 002
Średnie (50–249)	28 406	28 462	29 323	29 730	29 731	29 340	29 787	29 637	29 610	29 243	29 280
Duże (250 i więcej)	3 863	3 911	3 996	4 057	4 033	3 922	3 779	3 736	3 706	3 675	3 703
	Zachodniopomorskie										
Male (10–49)	6 453	6 516	6 561	6 806	6 912	6 895	6 587	6 599	6 623	6 609	6 636
Średnie (50–249)	1 319	1 322	1 331	1 369	1 358	1 330	1 307	1 301	1 298	1 270	1 259
Duże (250 i więcej)	146	140	141	140	140	132	126	122	120	121	120
	Dynamika przyrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON Zachodniopomorskie (%)										
Male (10–49)	4,37	4,34	4,23	4,26	4,27	4,28	4,49	4,53	4,50	4,49	4,48
Średnie (50–249)	4,64	4,64	4,53	4,60	4,46	4,53	4,38	4,38	4,38	4,34	4,29
Duże (250 i więcej)	3,77	5,58	3,53	3,45	3,47	3,36	3,33	3,26	3,23	3,29	3,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Ogromny wpływ na rozwój województwa zachodniopomorskiego ma także sektor małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią zdecydowaną większość wśród podmiotów gospodarczych w regionie, co przedstawiono w tabeli 3.

Sektor małych przedsiębiorstw w Polsce oraz Zachodniopomorskiem jest najliczniejszy pod względem liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON. Należy przy tym zaznaczyć, że dynamika przyrostu małych przedsiębiorstw jest niewielka, od 2006 do 2010 roku można zauważyć wzrost liczby podmiotów z sektora małych przedsiębiorstw. W okresie 2010–2011 widoczny jest niewielki spadek tej liczby, a od 2012 roku ponownie zauważa się wzrost liczby podmiotów z sektorem małych przedsiębiorstw. Województwo zachodniopomorskie jest więc obszarem w Polsce o najlepiej rozwiniętym sektorze MŚP w ujęciu ilościowym, ale niestety, słabym pod względem innowacyjności i efektywności.

Raport autorstwa ekspertów Banku Millennium zawiera ranking polskich województw według ich potencjału innowacyjności oraz opisuje uwarunkowania sprzyjające rozwojowi innowacyjności w Polsce i na świecie w latach 2010–2017, przy czym warto zaznaczyć, że nie odnaleziono wcześniejszych danych. Jest on wkładem w publiczną debatę na temat czynników warunkujących rozwój regionów w Polsce oraz zmniejszających nierówności między nimi.

W rankingu przedstawiono, jak poszczególne regiony zostały ocenione pod względem potencjału innowacyjnego. Województwo zachodniopomorskie należy do grupy najniżej ocenionej według Indeksu Millenium. Zachodniopomorskie praktycznie nie zmienia swojej pozycji. Jedyne prognozy, jakie można zauważyć w tym obszarze, to porównanie roku 2016 z 2017, gdy zauważalny jest wzrost punktacji. Jaka jest przyczyna, że województwo zachodniopomorskie jest tak nisko notowane w rankingach oceniających poziom innowacyjności? To bardzo niezadowolające zjawisko, ponieważ wskazuje na niewystarczające wykorzystanie potencjału, jaki drzemie w tym regionie.

W Zachodniopomorskiem istnieje zdecydowanie więcej firm przemysłowych uznanych za innowacyjne niż firm usługowych określonych mianem innowacyjnych, co pokazano w tabeli 4.

Tabela 4. Przedsiębiorstwa innowacyjne w Polsce i w Zachodniopomorskiem (%)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska											
Przedsiębiorstwa usługowe	21,22	–	16,12	13,95	12,79	11,57	12,38	11,41	11,41	9,79	13,57
Przedsiębiorstwa przemysłowe	23,68	37,40	21,39	18,06	17,10	16,10	16,51	17,13	17,52	17,58	18,68
Zachodniopomorskie											
Przedsiębiorstwa usługowe	17,45	–	7,76	14,85	11,08	6,49	11,67	12,51	10,70	13,06	6,83
Przedsiębiorstwa przemysłowe	18,67	31,39	17,18	16,74	15,52	13,18	18,15	16,72	17,44	18,49	16,99
Dynamika przedsiębiorstw innowacyjnych według rodzajów wprowadzonych innowacji w Zachodniopomorskiem											
Przedsiębiorstwa usługowe	100,00	–	100,00	191,36	79,46	58,57	179,81	107,19	93,52	122,05	52,29
Przedsiębiorstwa przemysłowe	100,00	168,10	54,73	97,43	92,71	84,92	137,70	92,12	104,30	106,02	91,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Taki stan rzeczy – więcej jest przedsiębiorstw przemysłowych innowacyjnych niż usługowych – może wynikać z charakteru oraz historii Zachodniopomorskiego. W stosunku do okresu PRL-u oraz lat dziewięćdziesiątych XX wieku znaczenie Zachodniopomorskiego w Europie, regionie Morza Bałtyckiego oraz w Polsce zmniejszyło się, przede wszystkim w wyniku utraty licznych funkcji. Główne funkcje Zachodniopomorskiego utracone w wyniku transformacji ustrojowej w kontekście globalnym, europejskim i krajowym to rybołówstwo dalekomorskie oraz produkcja statków. W kontekście krajowym osłabiło się również znaczenie regionu jako dostawcy produktów rolnych (co jest rezultatem upadku PGR-ów). Ponieważ równocześnie w wyniku zmian kierunków handlu zagranicznego Polski i wstąpienia do Unii Europejskiej osłabiły się funkcje portowe i zmniejszył się popyt na przewozy drogą morską, region utracił w ciągu kilkunastu lat znaczną część swojej bazy ekonomicznej.

Pod względem stanu innowacyjności województwo zachodniopomorskie oceniane jest jako jeden z najsłabszych regionów w kraju. Według publikacji i analiz Głównego Urzędu Statystycznego, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, a także dokumentów i prac naukowych opracowanych w regionie województwo zachodniopomorskie charakteryzuje jeden z najniższych w kraju odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych oraz mających podpisane porozumienia o współpracy w zakresie procesów innowacyjnych. Pesymistyczne są również bardzo niskie nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową i działalność innowacyjną. Zatem problematyka dotycząca rozwoju proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu w kontekście wpierania innowacyjności sektora MŚP wydaje się niezwykle interesująca z punktu widzenia gospodarki regionu zachodniopomorskiego. W przypadku MŚP wybór instytucji oraz zasad działania uzależnione jest od jej indywidualnych celów biznesowych, a mianowicie od planu wdrożenia przedsięwzięcia innowacyjnego.

Badanie przedstawione w artykule Markiewicz (2010) dotyczące aktywności innowacyjnej sektora MŚP w województwie zachodniopomorskim oraz działalności instytucji otoczenia biznesu dostarcza informacji na temat roli instytucji otoczenia biznesu we wpieraniu aktywności innowacyjnej firm. Na podstawie tegoż badania sformułowano następujące konkluzje:

1. Instytucje otoczenia biznesu pośrednio wpływają na aktywność innowacyjną firm.

2. Oczekiwania na usługi ze strony instytucji otoczenia biznesu są zróżnicowane ze względu na poziom rozwoju i innowacyjność firm.
3. Dotychczasowy wpływ działalności instytucji otoczenia biznesu na *stricte* innowacyjną aktywność sektora MŚP nie jest duży.
4. Instytucje otoczenia biznesu oraz ich wsparcie należy rozpatrywać w kontekście funkcjonowania całej regionalnej sceny innowacji.
5. Podnoszenie świadomości innowacyjnej oraz zacieśnienie powiązań kooperacyjnych pomiędzy aktorami regionalnej sceny innowacji powinno być traktowane jako główny cel działalności instytucji otoczenia biznesu (Markiewicz, 2010, s. 38).

Brak ukierunkowania oferty wsparcia na potrzeby firm, a w szczególności oferowanie przez instytucje otoczenia biznesu w regionie usług informacyjno-doradczych o bardzo ogólnym i zbliżonym charakterze, to jeden z najważniejszych problemów. Brakuje specjalizacji IOB oraz profesjonalnej pomocy oferowanej przedsiębiorstwom (Markiewicz, 2010, s. 39).

W świetle powyższych badań oraz z uwagi na to, że Zachodniopomorskie jest regionem charakterystycznym, należy podjąć inne dodatkowe działania w jego rozwoju. Strategia działania operacyjnego na tym obszarze nie może być zbyt oczywista, a dokładniej nie może być ani punktowa, ani jednolita (Markiewicz, 2010, s. 39). Podmioty MŚP, nawet jeśli miejscem prowadzenia ich działalności gospodarczej jest jedynie województwo zachodniopomorskie, powinny szukać narzędzi biznesowych wykonawczych, takich jak dofinansowanie innowacji lub doradztwo naukowo-przemysłowe, i korzystać z nich także poza granicami obszaru.

Podsumowanie

Polska gospodarka ma duży potencjał rozwojowy i staje się coraz bardziej innowacyjna na tle światowym. Nadal istnieją jednak różnice w tempie rozwoju poszczególnych regionów wewnątrz kraju, chociaż stają się one coraz mniejsze w miarę upływu czasu.

Województwo zachodniopomorskie jest bardzo ciekawym obszarem badawczym ze względu na położenie, bliskość granicy z Niemcami, które według Europejskiej Tablicy Wyników Innowacji 2017 roku należą do liderów w dziedzinie innowacji (Strzelecki, 2011). Interesujący jest wpływ dużej liczby małych przedsiębiorstw

na poziom innowacyjności województwa, również to, jak generują innowacje i jak wygląda ten proces. Zarządzanie innowacjami w MŚP (podobnie jak w dużych) skupia się na takich obszarach, jak organizacja firmy, kultura organizacyjna, zasoby ludzkie. W przypadku MŚP podejmowane działania w zakresie zarządzania innowacjami są dostosowane do ich wielkości i możliwości. Należy pamiętać, że często większość funkcji w przedsiębiorstwie pełni właściciel (np. finanse, zarządzanie, kadry), a głównym źródłem innowacji są zmotywowani i kreatywni pracownicy o dużej wiedzy. Dużym wsparciem byłyby instytucje otoczenia biznesowego, jednak ich oferty o bardzo ogólnym i zbliżonym charakterze, stanowią jeden z najważniejszych problemów. Przedsiębiorstwa odczuwają deficyt specjalizacji IOB oraz profesjonalnej pomocy oferowanej podmiotom MŚP.

Literatura

- Baruk, J. (2002). Dylematy rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. *Gospodarka Narodowa*, 3, 51–72.
- Dutkowski, M. (2011). *Województwo Zachodniopomorskie. Raport Regionalny 2011*. Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, Katedra Badań Miast i Regionów.
- Drucker, P.F. (1990). *Innowacja i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Grudzewski, W.M., Heiduk, I.K. (red.) (2000). *Przedsiębiorstwo przyszłości*. Warszawa: Difin.
- Jankowska, A. (2013). *Globalny Barometr Innowacji GE na rok 2013 – wyniki dla Polski*. Pobrano z: file:///C:/Users/Iza/Downloads/3._jankowska_globalny_barometr_innowacji_ge_na_rok_2013_-_polska_pdf.pdf (24.02.2019).
- Juchniewicz, M., Grzybowska, B. (red.) (2010). *Innowacyjność mikroprzedsiębiorstw w Polsce*. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Klimek, J. (2015). Innowacyjność w małych i średnich przedsiębiorstwach. W: A. Kałowski, J. Wysocki (red.), *Innowacje. Ocena w ujęciu mikro, mezo i makro* (s. 15–50). Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- Knauff, M. (2012). *Inwestycje w badania i rozwój. Strategiczne współzależności i ich uwarunkowania*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- Komisja Europejska (2017). *Innowacje w UE: jest pewna poprawa, ale niezbędne bardziej równomierne postępy*. Komunikat prasowy. Pobrano z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1673_pl.htm (14.04.2018).

- KPMG (2013). *Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw w Polsce. Perspektywa 2020*. KPMG w Polsce.
- Lewandowska, M.S., Kowalski, A.M. (2015). Współpraca polskich przedsiębiorstw w sferze innowacji a wsparcie z funduszy unijnych. *Gospodarka Narodowa, lipiec–sierpień*, 69–89.
- Maliszewski, G., Bernet, A., Kukulska, N., Kryńska, U., Pulnar, A. (2017). Indeks Millennium 2017 – Potencjał Innowacyjności Regionów. Raport. Warszawa: Departament Public Relations Banku Millennium.
- Markiewicz, J. (2010). Instytucje otoczenia biznesu jako czynnik wzrostu innowacyjności sektora MSP w województwie zachodniopomorskim. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 582. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 48, 33–44.
- Matejun, M. (2015). *Absorpcja wsparcia w zarządzaniu rozwojem mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – podejście strategiczne*. Łódź: Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej.
- MNiSW (2008). *Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*. Wydanie trzecie. Wspólna publikacja OECD i Eurostatu. Warszawa: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- MPiT, Siemens (2018). Raport Smart Industry Polska 2018. Innowacyjność w sektorze mikro oraz małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce. Raport z badań. Warszawa: Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, Siemens.
- Oleksiuk, A. (2012). *Uwarunkowania i mechanizmy tworzenia innowacji jako czynniki rozwoju gospodarczego*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- PARP (2017). *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Romanowska, M. (2016). Determinanty innowacyjności polskich przedsiębiorstw. *Przegląd Organizacji*, 2, 29–35.
- Schumpeter, J.A. (1960). *Teoria rozwoju gospodarczego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Strzelecki, J. (2011). Artykuły analityczne. Pobrano z: http://www.pi.gov.pl/parp/chapter_86196.asp?soid=B494D63AE3774790805FE8B127814EEA (4.02.2019).
- Tokarski, J. (red.) (1980). *Słownik wyrazów obcych*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Tylżanowski, R. (2012). Determinanty innowacyjności polskich przedsiębiorstw. W: J. Wiśniewska, K. Janasz (red.), *Innowacyjność organizacji w strategii inteligentnego i zrównoważonego rozwoju* (s. 95–104). Warszawa: Difin.

Weresa, M. (red.) (2015). *Polska. Raport o konkurencyjności 2015. Innowacje a pozycja konkurencyjna polskiej gospodarki w latach 2007–2014*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

INNOVATIVENESS OF SME SECTOR IN ZACHODNIOPOMORSKIE ON THE BACKGROUND OF POLAND

Abstract

Zachodniopomorskie is a characteristic region on the map of Poland. Although Zachodniopomorskie is adjacent to such an innovation leader as Germany and despite the fact that it has excellent access to the sea and is the area in Poland with the most developed SME sector in terms of quantity, unfortunately – poor in terms of innovation and efficiency. The aim of the article is to present the characteristics of the West Pomeranian Voivodeship against the background of Poland in terms of innovation of SMEs.

Keywords: Zachodniopomorskie, SMEs, innovation

JEL codes: O10, O11, O12

Cytowanie

Kaźmierczak, J. (2019). Innowacyjność województwa zachodniopomorskiego na tle Polski. *Studia i Prace WNEiZ US*, 56, 65–79. DOI: 10.18276/sip.2019.56-06.